

Milé studentky a milí studenti,

protože situace v našich zemích se nelepší natolik, abychom mohli pomýšlet na výuku v učebně, pokročíme v prohlubování znalostí korespondenčně.

Pokud jste si teoreticky nastudovali části trestního řádu týkající se druhů rozhodnutí v trestním řízení, víte, že o vině a trestu se rozhoduje vždy rozsudkem. Toto rozhodnutí může vydat jen soud. Druhým typem rozhodnutí – usnesením – rozhodují všechny orgány činné v trestním řízení a je tedy v praxi nejčastějším typem rozhodnutí. Abyste mohli samostatně vyhotovit usnesení, musíme začít od úplných základů. Vy, kteří máte zkušeností s prací nebo alespoň krátkou praxi v justici, máte oproti ostatním výhodu a víte, jak vypadá trestní spis. Skládá se z jednotlivých listů, které podle obvyklých pravidel řadí policejní orgán, předává dále státnímu zástupci a tento soudu. Mezi nejvýznačnější listiny ve spise patří (a také zde obvykle bývají):

protokol o trestním oznámení,

usnesení o zahájení trestního stíhání,

protokol o výslechu obviněného či obviněných (pokud jich ve věci vystupuje více),

protokoly o výslechu svědků nebo úřední záznamy o podání vysvětlení sepsané s osobami, které nebyly jako svědkové vyslechnuty,

znalecké posudky,

listinné důkazy – např. odborná vyjádření (o hodnotě věcí), protokol o ohledání místa činu, jeho fotodokumentace, opisy rejstříku trestů.

Jednotlivé listy spisu jsou pevně spojené a očíslované v pravém horním rohu, tomuto říkáme žurnalizace. Trestní stíhání je u policejního orgán, státního zástupce a soudu vedeno vždy pod určitou spisovou značkou. U soudu se např. setkáte se spisovou značkou ve tvaru 53 T 7/2019, tato se vytvoří následovně:

53	T	7	/	2019
číslo soudního senátu	trestní	v pořadí sedmý spis		v roce 2019

Od spisové značky (sp. zn.) odlišujeme číslo jednací (č. j.), číslo jednací je spisová značka a za pomlčkou číslo konkrétního listu, na kterém se nachází první (úvodní, titulní) strana příslušného rozhodnutí, např. 53 T 7/2019-262. Číslo jednací se používá pro jednoznačnou identifikaci konkrétního rozhodnutí ve spisu, např. rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 12.5.2019 č. j. 53 T 7/2019-262. Číslo jednací se při citaci užívá jen pro rozhodnutí soudu prvního stupně, rozhodnutí soudu druhého stupně se uvádí pouze ve tvaru spisové značky, např. rozsudek Okresního soudu v Blansku ze dne 11.11.2019 č. j. 5 T 121/2019-458 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 1.3.2020 sp. zn. 4 To 12/2020, usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 15.2.2020 č. j. 31 T 18/2020-64 ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 18.3.2020 sp. zn. 25 To 35/2020.

Když jsme si ujasnili tyto základní pojmy, přejdeme k náležitostem usnesení, jak je stanoví § 134 trestního řádu. Ukážeme si je na jednom ze vzorových usnesení, které jsem vložil do ISu. Usnesení má několik částí, jak uvádí trestní řád:

Usnesení
§ 134

Obsah usnesení
(1) Usnesení musí obsahovat

- a) označení orgánu, o jehož rozhodnutí jde,*
- b) den a místo rozhodnutí,*

Tomuto říkáme také záhlaví, v justičním slangu hlavička.

53 T 6/2013

U s n e s e n í

Krajský soud v Brně rozhodl předsedou senátu dne **16. září 2013** v trestní věci proti obžalovanému **Patriku Zbořilovi**, nar. 18. 9. 1992 ve Znojmě, trvale bytem Blížkovice 130, **t a k t o** :

c) výrok usnesení s uvedením zákonných ustanovení, jichž bylo použito,

Podle § 111 odst. 2 trestního řádu se odměna MUDr. Želmíry Herrové, znalkyně v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a sexuologie, určuje částkou 700,- Kč a náhrada nákladů se určuje částkou 3.633,- Kč.

Podle § 111 odst. 2 trestního řádu se odměna PhDr. Dany Hrstkové, znalkyně v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace klinická psychologie, určuje částkou 700,- Kč a náhrada nákladů se určuje částkou 3.915,- Kč.

d) odůvodnění, pokud zákon nestanoví něco jiného, a

O d ů v o d n ě n í

V trestní věci obžalovaného Patrika Zbořila byly k hlavnímu líčení na den 28.6.2013 na 10.45 hod. předvolány znalkyně MUDr. Želmíra Herrová a PhDr. Dana Hrstková. Znalkyně MUDr. Želmíra Herrová za účast u hlavního líčení vyúčtovala odměnu v částce 1.225,-Kč, tuto specifikovala jako přípravu k soudu 2 hodiny po 350,-Kč, účast u soudu 1,5 hodiny po 350,-Kč. Na ztrátě času v zaměstnání účtovala 5 hodin po 349,60 Kč a cestovné osobním automobilem při průměrné spotřebě 5,3 l/100 km při 215 ujetých kilometrech.

Znalkyně PhDr. Dana Hrstková za účast u hlavního líčení vyúčtovala odměnu za 1 hodinu přípravu k jednání a za účast při soudním jednání 2 hodiny po 350,- Kč, dále vyúčtovala cestovné osobním automobilem při průměrné spotřebě 6,2 l/100 km při 198 ujetých kilometrech, náhradu ušlého výdělků za 5 hodin, jakož i zaplacené parkovné za 2 hodiny.

Podle § 111 odst. 2 trestního řádu výši znalečného určí ten, kdo znalce přibral a v řízení před soudem předseda senátu. Nesouhlasí-li ten, kdo znalce přibral, s výší vyúčtovaného znalečného, rozhodne usnesením.

Podle § 17 odst. 1, 2 zákona č. 36/67 Sb. má znalec za podání posudku právo na odměnu, která se řídí ustanoveními prováděcího právního předpisu. Sazba odměn za znalecké posudky je uvedena v

§ 16 vyhlášky č. 37/67 Sb. a podle tohoto ustanovení odměna za znalecký posudek činí za 1 hodinu práce 100,- až 350,- Kč.

V tomto konkrétním případě soud považuje za důvodné přiznat každé ze znalkyň odměnu za 2 hodiny znalecké činnosti, a to za 1 hodinu přípravy na hlavní líčení a za 1 hodinu znalecké činnosti při hlavním líčení, kdy v daném případě trval výslech MUDr. Herrové od 11,31 do 12,11 hodin a výslech PhDr. Hrstkové trval od 12,11 do 12,35 hodin.

Bylo proto rozhodnuto tak, že každá znalkyně má nárok na přiznání odměny za 2 hodiny práce, a to za 1 hodinu za přípravu na hlavní líčení a za 1 hodinu za podání posudku při hlavním líčení, vždy ve výši 350,-Kč, což je celkem 700,-Kč.

Náhrada nákladů znalce je upravena v § 18 zákona č. 36/67 Sb. V daném případě je úhrada nákladů představována náhradou ušlé mzdy při předvolání k orgánu veřejné moci a cestovními výdaji.

Na náhradě ušlé mzdy za 5 hodin po 349,60 Kč náleží znalkyni MUDr. Herrové celkem částka 1.748,-Kč.

Na náhradě ušlé mzdy za 5 hodin po 399,- Kč náleží znalkyni PhDr. Hrstkové celkem částka 1.995,- Kč.

Náhrada pro cestu osobním automobilem konanou v roce 2013 se vypočte podle vzorce 3,60 (sazba náhrady za používání vozidla) + zlomek, kdy v čitateli je průměrná spotřeba na 100 km krát průměrná cena pohonných hmot, ve jmenovateli je číslovka 100 a celý výsledek se násobí počtem ujetých kilometrů. Průměrná cena za benzin Natural 95 činí 36,10 Kč na litr a průměrná cena za motorovou naftu činí 36,50 Kč na litr. Na náhradě cestovného za 215 ujetých kilometrů náleží znalkyni MUDr. Herrové 1.185,- Kč, na náhradě cestovného za 198 ujetých kilometrů náleží znalkyni PhDr. Hrstkové 1.160,- Kč. Důvodným je i požadavek PhDr. Hrstkové na náhradu parkovného za celkem 60,- Kč.

Výše odměny znalkyně MUDr. Herrové byla proto určena částkou 700,-Kč a náhrada nákladů znalkyně byla určena částkou 3.633,- Kč.

Výše odměny znalkyně PhDr. Hrstkové byla proto určena částkou 700,-Kč a náhrada nákladů znalkyně byla určena částkou 3.915,- Kč.

e) poučení o opravném prostředku.

Poučení: Proti tomuto usnesení je možno podat stížnost do tří dnů od jeho oznámení u Krajského soudu v Brně.

Krajský soud v Brně
dne 16. září 2013

Mgr. Daniel Plšek,
předseda senátu

Obdobnou strukturu má rozsudek § 120 t.ř. i trestní příkaz § 314f t.ř., který ovšem neobsahuje odůvodnění.

Trestní řád rozlišuje **vyhotovení** (rozsudku, usnesení) a **opis** (rozsudku, usnesení). **Vyhotovení** je originál, který zůstává ve spise a podepisuje ho ten, kdo ho vydal (předseda senátu, vyšší

soudní úředník). **Opis** je kopie, která se doručuje oprávněným osobám, již není podepsaná, za jménem toho, kdo ho vydal, je zkratka v.r. (vlastní rukou) a obsahuje doložku Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Veselá (dříve Za správnost vyhotovení Jana Veselá).

Řádné opravné prostředky proti rozhodnutím v trestním řízení jsou:

stížnost proti usnesení § 141 t.ř. a násl.

odvolání proti rozsudku § 245 t.ř. a násl.

odpor proti trestnímu příkazu § 314g t.ř.

Vždycky doporučuji uvádět poučení o stížnosti (či odvolání) ve znění, jak ho používá trestní řád v § 143 odst. 1: Stížnost se podává u orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení. Jak jste viděli na vzorových usneseních:

Poučení: Proti tomuto usnesení je možno podat stížnost do tří dnů od jeho oznámení u Krajského soudu v Brně.

Neužívejte formulace „do tří dnů od doručení vyhotovení“, „do tří dnů od doručení opisu vyhotovení“, apod., zákon v tomto směru hovoří jasně.

Vy jako VSÚ (vyšší soudní úředníci) budete vždy oznamovat usnesení doručím jeho opisu (§ 137 odst. 1 t.ř.). Usnesení soudu se vždy doručuje státnímu zástupci, obviněnému (obžalovanému, odsouzenému), obhájci, pokud byl zvolen nebo ustanoven, případně osobě, které se přímo dotýká.

S opravnými prostředky souvisí pojmy **právní moc** a **vykonatelnost** rozhodnutí.

Právní moc znamená, že rozhodnutí je závazné pro všechny a nezměnitelné (s výjimkou mimořádných opravných prostředků). Rozhodnutí může nabýt právní moci jen částečně v některém výroku nebo vůči některému z obviněných.

Vykonatelnost znamená, že státní moc může vykonat to, co je v rozhodnutí uvedeno nebo rozhodnutím uloženo, např. vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody uložený pravomocným rozsudkem, držet obviněného ve vazební věznici na podkladě usnesení o vzetí do vazby.

Právní moc a vykonatelnost rozsudku a usnesení je upravena v § 139 a § 140 tr. řádu. Zásadním rozdílem je, že rozsudek je vykonatelný, jen pokud je pravomocný, zatímco usnesení může být vykonatelné bez ohledu na jeho právní moc. Toto upravuje § 140 odst. 2 tr. řádu, podle něhož je usnesení vykonatelné, i když dosud nenabýlo právní moci, jestliže zákon proti němu sice připouští stížnost, avšak nepřiznává jí odkladný účinek. Typicky usnesení o vzetí obviněného do vazby je ihned vykonatelné bez ohledu na to, že obviněný podal proti tomuto usnesení stížnost. Ve kterých případech má nebo nemá podaná stížnost odkladný účinek, stanoví vždy trestní řád u konkrétního ustanovení, např. § 33 odst. 3, § 151 odst. 4, § 151a odst. 2, § 155 odst. 6 tr. řádu.

Pokud příslušné rozhodnutí nabude právní moci, vyznačuje se na vyhotovení i opisech tzv. doložka právní moci, což je razítko, do kterého se rukou napíše den, kdy rozhodnutí nabylo právní moci. Nejjednodušší situace nastává, pokud o podaném opravném prostředku (odvolání či stížnosti) rozhodoval nadřízený orgán, v tomto případě rozhodnutí nabývá právní moci dnem rozhodnutí nadřízeného orgánu (§ 139 odst. 1 písm. cc), § 140 odst. 1 písm. cc) tr. řádu). Dále se budeme bavit pouze o právní moci usnesení. Jestliže je proti usnesení stížnost přípustná, avšak žádná z oprávněných osob ji nepodá, nabývá ve smyslu § 140 odst. 1 písm. aa) tr. řádu právní moci dnem následujícím po dni, ve kterém poslední z oprávněných osob uplynula lhůta

k podání stížnosti. V této souvislosti musím upozornit na ustanovení § 60 tr. řádu mající vliv na počítání právní moci:

§ 60 tr. řádu

Počítání lhůt

(1) Do lhůty určené podle dní se nezapočítává den, kdy se stala událost určující počátek lhůty.

(3) Příkladně-li konec lhůty na den pracovního klidu nebo pracovního volna, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den.

Spočítáme právní moc na příkladu. Opis usnesení byl doručen státnímu zástupci 1.4.2020, obviněnému 3.4.2020 a obhájci 2.4.2020. Důležité je doručení poslední osobě oprávněné podat stížnost, touto je obviněný. Běh lhůty k podání stížnosti začíná 4.4. a končí třetí den, tedy v pondělí 6.4., což je poslední den lhůty k podání stížnosti. Důležité je, že připadá na pracovní den. Právní moc usnesení v tomto případě nastává v úterý 7.4.2020.

Posuňme den doručení opisu usnesení všem osobám oprávněným podat stížnost o jeden den zpět. Opis usnesení byl doručen státnímu zástupci 31.3.2020, obviněnému 2.4.2020 a obhájci 1.4.2020. Opět je důležité doručení poslední osobě oprávněné podat stížnost, touto je obviněný. Běh lhůty k podání stížnosti začíná 3.4. a končí třetí den, tedy v neděli 5.4., což je poslední den lhůty k podání stížnosti. Protože podle § 60 odst. 3 tr. řádu musí poslední den lhůty k podání stížnosti připadnout na pracovní den, poslední den lhůty k podání stížnosti bude pondělí 6.4.! Právní moc usnesení v tomto případě nastává také v úterý 7.4.2020.

DŮLEŽITÉ: Poslední den lhůty k podání stížnosti musí připadnout na pracovní den. Toto je základní poučka, kterou musíte mít na paměti a pak už bez problémů spočítáte právní moc.

Úkol č. 1: Opis usnesení byl poslední osobě oprávněné podat stížnost doručen v pondělí 6.4.2020. Kdy nabude usnesení právní moci? Samozřejmě za předpokladu, že stížnost nebyla podána.

Úkol č. 2: Opis usnesení byl poslední osobě oprávněné podat stížnost doručen v úterý 7.4.2020. Kdy nabude usnesení právní moci? Opět za předpokladu, že stížnost nebyla podána.